

طب فیزیکی و توانبخشی چیست؟

- ❖ رشته طب فیزیکی و توانبخشی (Physical medicine & Rehabilitation) یکی از رشته های تخصصی پزشکی بالینی می باشد که به پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات سیستم اسکلتی، عضلانی و عصبی می پردازد.
- ❖ متخصص طب فیزیکی، پزشکی است که بعد از گذراندن دوره ۷ ساله پزشکی عمومی و دوره سه ساله تخصص طب فیزیکی و توانبخشی به تشخیص و درمان بیماران می پردازد.
- ❖ متخصصین این رشته ابتدا به بررسی شرح حال و معاینه بالینی بیمار می پردازد و در صورت لزوم از تستهای آزمایشگاهی، تصویربرداری و نوار عصب و عضله و ... استفاده میکنند.
- ❖ پزشک متخصص طب فیزیکی و توانبخشی در سه زمینه کلی می تواند به بیماران کمک کند

۱ - طب فیزیکی:

- ❖ در این حیطه به تشخیص و درمان اختلالات سیستم اسکلتی، عضلانی عصبی پرداخته می شود که شامل:
 - ✓ تشخیص علت و درمان غیر جراحی درد های حاد و مزمن ستون فقرات (دیسک و آرتروز مهره های گردن، پشت، کمر و اختلالات دنبالچه)
 - ✓ تشخیص علت و درمان غیر جراحی بیماریهای مفاصل (زانو، لگن، شانه، آرنج، دست و پا و ...)
 - ✓ تشخیص علت و درمان غیر جراحی بیماریهای عضلات (دردها و گرفتگی عضلانی، کشیدگی و التهابات تاندونی، نقاط ماشه ای دردناک)
 - ✓ تشخیص علت و درمان غیر جراحی ضایعات عصبی (ضعف، بی حسی و خواب رفتگی، گزگز اندامها و ...)
- ❖ متخصصین این رشته علاوه بر استفاده از درمان های دارویی از روش های غیر دارویی نظیر:
 - ✓ تجویز فیزیوتراپی، آموزش تمرینات ورزشی و حرکات اصلاحی

- ✓ درمان های دستی (مانیپولاسیون) و طب سوزنی
- ✓ تجویز کفش و کفی طبی، ارتوز و پروتز (اندام مصنوعی) و سایر وسایل کمکی
- ✓ تزریقات تخصصی داخل مفصلی و بافت نرم

استفاده می کنند.

- ❖ در صورتی که بیمار به جراحی نیاز داشته باشد، متخصص طب فیزیکی بهار را به پزشک جراح معرفی میکند و اقدامات توانبخشی قبل و بعد از عمل را نیز انجام می دهد.

۲ - الکترودرمانی یا گنوز (نوار عصب و عضله) :

- ❖ در این حیطه متخصص طب فیزیکی با بررسی عضلات و اعصاب مشکوک به تشخیص بیماری های عصبی و عضلانی مانند: گیر افتادگی اعصاب محیطی، قطع اعصاب و آسیب شبکه های عصبی، نوروپاتی های محیطی، میوپاتی ها و بیماری های دیسک کمری و گردنی کمک می کند.

۳ - طب توانبخشی :

- ❖ یکی دیگر از حیطه های کاری رشته طب فیزیکی و توانبخشی، توانبخشی ناتوانی های اکتسابی و بیماری های مزمن است.
- ❖ هدف از توانبخشی بهبود و حفظ حداکثر عملکرد جسمی، روحی و اجتماعی فرد است.
- ❖ متخصصین طب فیزیکی به کمک سایر اعضای تیم توانبخشی (فیزیوتراپیست، کاردرمان، گفتاردرمان، ارتوپدی فنی، روانشناس و ...) به کاهش درد و رنج بیمار در کنار بهتر شدن کیفیت زندگی و استقلال فرد کمک می کنند.
- ❖ ناتوانی های اکتسابی و مزمن شامل موارد زیر می باشد:

- ✓ سکته های مغزی (AVC)،
- ✓ ضایعات ناشی از آسیب های ورزشی و شغلی
- ✓ افراد دچار بیماری سیستم عصبی مرکزی (پارکینسون، SM)
- ✓ توانبخشی بعد از اعمال جراحی مانند: تعویض مفصل زانو و آسیب لیگامان های زانو، شکستگی لگن، ستون فقرات
- ✓ بیماران ضایعه نخاعی (ICS) و ترومای مغزی (IBT)
- ✓ بیماران مبتلا به ناتوانی های مادرزادی (فلج مغزی)،
- ✓ بیماران دچار آمپوتاسیون (قطع عضو)
- ✓ بیماری های قلبی و ریوی

گردآوری و تنظیم:

دکتر الهام کارگزار

متخصص طب فیزیکی و توانبخشی

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران